

היבטים אישיים בטיפול 23 4076

שם המרצה: פרופ' מיכל גרנות

דוא"ל granot@research.haifa.ac.il

שנה"ל תשפ"ג

סמסטר ב' - יום רביעי 10-12

המפגש הטיפולי עם מטופלים, חולים ואנשים הנמצאים במשבר או דחק עקב מצבי בריאות מגוונים כרוך השלכות מורכבות שנוגעות גם לצוות המטפל בהם. בשנים האחרונות מצטברות עדויות אמפיריות וקליניות המצביעות על כך, שהמפגש הטיפולי על היבטיו השונים, והעבודה בצוות רב מקצועי או לבד מעורר אתגרים, דילמות ואף מצוקות אישיות שיש להם השלכות לרווחה הנפשית והמקצועית של אחים ואחיות. יתרה מכך, במפגש הטיפולי אנשי סיעוד נדרשים לא פעם לגשר בינם לבינם בין עמדות סותרות, לגבש עמדה בנושאים השנויים אצלם במחלוקת מבחינה ערכית ולפעול בשיקול דעת מקצועי תוך קונפליקט פנימי. סוגיות אלה בוודאי אף נוגעות להתפתחות תפיסת התפקיד וכיווני התפתחות מקצועיים.

למרות ההכרה ההולכת וגוברת בנוגע למורכבות המפגש הטיפולי, לרוב השלכותיו אינן מעובדות במסגרת הדרכה רציפה, כזו המאפשרת ליבון של תחושות, רגשות ומחשבות, תמיכה, ליווי וסיוע במידת הצורך. לאור זאת, הקורס מיועד לענות על הצורך ההולך וגובר בקרב אחים ואחיות למסגרת שתאפשר להבין וללבן דילמות העולות במפגש עם מצבי חולי שונים. במובן זה הקורס מהווה במה להשמיע קול וביטוי לסיטואציות מורכבות בטיפול באופן יותר אישי ואינטימי שאיננו מתקיים במסגרת הארגון בו המשתתפים מועסקים. בכך, ליצור מסגרת באווירה דיסקרטית שתעודד מודעות והכרה להשלכות של המפגש הטיפולי על ההיבטים האישיים של המטפל.

הקורס המתקיים במתכונת של סדנה מצומצמת כדי ליצור מרחב שמאפשר לעבוד דרך הקבוצה על התהליכים התוך והבין אישיים המתרחשים אצל המטפל תוך מיקוד בהיבטים הפחות מודעים מדוברים הנוגעים לתפקיד המטפל. זאת תוך המשגה של התהליכים התוך אישיים לשדה המחקר והתיאוריה. בכל מפגש תתקיים עבודה בקבוצה שתהווה מקום בטוח ומאפשר להבאת נושאים כמו: הכאב הנפשי, שחיקה, ביקורת עצמית, תשישות חמלה וטראומטיזציה שניונית, כמו גם, קושי לטפל בחולים דחויים או המדגימים התנגדות, קושי ברמה האישית לקבל בקורת או דחייה.

בסיום הקורס כל סטודנט יבחר נושא לרפלקציה מובנת מסכמת על מימד מסוים שרלוונטי עבורו מהשדה המקצועי ונקשר לעבודה הסדנאית. העבודה תכלול את תהליך ההתפתחות האישית ודיון אינטגרטיבי עם ספרות רלבנטית. בהכנת העבודה יינתן ליווי והנחייה כיתתית והדרכה ופרטנית. חשוב לציין כי התכנים שיעלו במפגשים יישארו במסגרת הקבוצה בלבד והשיעורים לא יוקלטו.

דרישות הקורס:

1. נוכחות חובה והשתתפות פעילה במפגשים. (היעדרות מעל 20% לא תאפשר הגשת עבודה מסכמת).
2. עבודה רפלקטיבית מסכמת - 100% - הנחיות מפורטות לכתובת מטלת הסיום יימסרו בהמשך הקורס ויועלו לאתר הלמידה המתוקשבת, כמו-כן תינתן הדרכה אישית לסיוע בכתובת העבודה.

רשימה ביבליוגרפית:

- Austin, W., Goble, E., Leier, B., Byrne, P. (2009). Compassion fatigue: the experience of nurses. *Ethics and Social Welfare*, 3, 195–214.
- Baas, M.A.M., Scheepstra, K.W.F., Stramrood, C.A.I., Evers, R., Dijkman, L.M., Van Pampus, M.G. (2018). Work-related adverse events leaving their mark: a cross-sectional study among Dutch gynecologists. *BMC Psychiatry*, 18(1).
- Beaumont, E., Durkin, M., Hollins-Martin, C.J., Carson, J. (2016). Compassion for others, self-compassion, quality of life and mental well-being measures and their association with compassion fatigue and burnout in student midwives: A quantitative survey. *Midwifery*, 34, 239-244.
- Cho, G.J., Kang, J. (2017). Type D personality and post-traumatic stress disorder symptoms among intensive care unit nurses: The mediating effects of resilience. *PLoS ONE*, 12(4): e0175067. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0175067>.
- Elfering, A., Grebner, S., Leitner, M., Hirschmuller, A., Kubosch, E.J., Baur, H. (2017). Quantitative work demands, emotional demands, and cognitive stress symptoms in surgery nurses. *Psychology, Health and Medicine*, 22(5), 604-610.
- Neff, K.D., Kirkpatrick, K., Rude, S.S. (2007). Self-compassion and its link to adaptive psychological functioning. *Journal of Research in Personality*, 41, 139–154. doi: 10.1016/j.jrp.2006.03.004.
- Nightingale, S., Spilby, H., Sheen, K., Slade, P. (2018). Posttraumatic stress symptomatology following exposure to perceived traumatic perinatal events within the midwifery profession: The impact of trait emotional intelligence. *Journal of Advance Nursing*, 74(9), 2115-2125.
- Orbach, I., Mikulincer, M., Gilboa–Schechtman, E. & Sirota, P. (2003). Mental pain and its relationship to sociality and life meaning. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 33, 231-241.
- Rose, A.V., Rimes, K.A. (2018). Self-criticism self-report measures: Systematic review. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 91(4), 450-489.